

VERDEN I FORANDRING

UTGANGSPUNKT

Oktober 2012 – Xi Jinping ny leder for Det kinesiske kommunistpartiet (CCP). Første opptreden som sjef – ser utstilling som viser Kinas fremgang siden 1949. Sammen med de seks andre i Politbyrået faste komité – det høyeste organet i Kina.

September 2017 – Xi gjentar denne øvelsen. Se Kina i et historisk perspektiv.

«Den store kinesiske drømmen om å gjenreise Kina» er Xis prosjekt.

Opptatt av de lange linjene.

Og av at Partiet skal beholde monopol på makten.

Xi Jinping er sønn av Xi Zhongxun – en partiveteran.

Gir Xi selvtillit og prestisje.

Xi – som Deng – kjenner partiapparatet ut og inn.

Leder av Central Party School 2008-2012.

KORT HISTORISK TILBAKEBLIKK

- 1840 Opiumskrigen
- 1921 Mao er med og danner Det kinesiske kommunistpartiet (CCP)
- 1949 Folkerepublikken Kina etablert
- 1978 Deng Xiaoping tar over to år etter Maos død. Prøve og feile
- 1989 Studentopprøret på Den himmelske freds plass slås brutalt ned
Jiang Zemin hentes inn som ny generalsekretær for Partiet
- 1992 Dengs sydlige reise
- 2001 Kina med i Verdens handelsorganisasjon (WTO)
- 2002 Hu Jintao tar over for Jiang Zemin
- 2012 Xi Jinping tar over for Hu Jintao
- 2017 Fem nye år for Xi – men ingen arvtaker er pekt ut

XI's OPPGAVE

Mao tok Kina tilbake til kineserne

Deng sørget for at kineserne fikk nok til å spise

Xi ser seg selv som den tredje store leder hvis oppgave er:

Å gi Kina tilbake sin rettmessige plass som verdens sentrum

Det skal skje i regi av Partiet.

Sovjet er skrekkeksempel. Lederne mistet selvtillit og troen på Partiet

Ved å gjøre Kina respektert ute, får Partiet respekt hjemme

MEN: Xi betegnes som «formann for alle ting» – er det strategisk lurt?
For mye detaljstyring og mindre kraft til å gjennomføre reformer?
Mao og Deng holdt seg til de store beslutningene

DRAHJELP FRA USA

President Donald Trump gir president Xi Jinping god drahjelp

- Trekker USA fra TTP (handelsavtale etc. med 11 andre land i Asia)
- Trekker seg fra Paris-avtalen
- Legger seg ut med de fleste
- «Make America Great Again» er innoverskuende og vil ikke fungere som tenkt. Bidrar i stedet til «Making China Great Again»

Xi i Davos i januar 2017 tar lederskap. Dengs råd fra 1990 om

å holde lav profil, ikke vise sin styrke, arbeide i det stille, ikke ta lederskap internasjonalt
er ikke lengre retningsgivende.

SAKER OG TING XI HAR GJORT SÅ LANGT

- Erstattet nesten alle partiledere i de 31 provinsene
- Tatt ut generaler og satt inn sine egne folk
- Vekst i forsvarsutgifter, vekt på marinen (hangarskip nr. 2 under bygging)

- Rydder opp i statseide foretak (mer herom senere)
- Begrenser pressefriheten og den akademiske friheten
- Slår ned på advokater som forsvarer forkjempere for menneskerettigheter

Metode: Erkjenne problemene – se til at Partiet løser dem

NOEN ØKONOMISKE UTFORDRINGER

1. YUAN SOM INTERNASJONAL VALUTA

Høsten 2016, kinesiske yuan med i kurven som IMF bruker i sine bøker
Prestisje – men neppe noe mer. Markedsandel for yuan falt de siste par årene

- 2.8 prosent i 2015
- 1.9 prosent i år

Andelen av fordringer i yuan som sentralbanker holder:

- 1.1 prosent

Andelen av fordringer i dollar som sentralbanker holder:

- 64 prosent

Kina opptatt av kontroll på valutakurs og renter
Kan ikke da tillate en internasjonalisering av valutaen

Lærte av Japan:

- Juni 1985 kostet én dollar 250 yen
- Oktober 1988 kostet én dollar 125 yen

Hva tror du japanske eksportbedrifter syntes om det?

2. STRAMME INN PÅ UTLÅNSVEKSTEN

Voldsom liberalisering av finanssektoren i Kina fra 2005

Kredittvekst på 10-15 prosent pr. år

Etter hvert nye aktører og produkter, og mindre oversiktlig

Husholdninger låner mer, bra for foreiendomsmarkedet.

Private foretak låner mer, bra for fordelingen av kreditt og for realinvesteringene.

Positiv realrente etter hvert, bra for husholdningene

	2008	2016
Samlet kreditt / BNP	150 %	260 %

Hvor stort problem er dette?

«Financial deepening» forklarer mye.

Boligkjøpere gis anledning til å ta opp lån.

2012: Nye pantelån / Verdi av kjøp av hus dette året: 15 prosent

2016: Steget til 42 prosent

Helt greit – så lenge boligprisene greie og betjeningsevnen god.

Kreativ bokføring, særlig i 134 "city commercial banks",
som doblet sin markedsandel fra 6 prosent til 12 prosent.

- Stor del av funding i interbankmarkedet
- Reklassifiserer utlån som "investeringer", og krav til EK går ned.

Følges nøye opp. Kan minne om Savings & Loans krisen i USA på 1980-tallet.

April 2017, China Banking Regulatory Commission med en rekke nye reguleringer.
Arthur Kroeber: “Regulators catch up with and restrain financial innovations.”

- Ingen problem med betalingsbalansen med utlandet
- Ingen store likviditets- eller funding-problem innenlands (statseide banker store)
- Ingen aktiva-boble (Juni-September 2015, Shanghai-indeksen fra 5.000 til 3.000)
- God makroøkonomisk styring

3. STATSEIEDE FORETAK

Får økt betydning etter finanskrisen. Investeringer her for å holde veksten oppe.

2004 Japanske Kawasaki får kontrakt på levering av 60 togsett til Kina.

Samarbeid med kinesiske CSR Sifang Locomotive

- Tre togsett importert fra Japan
- Seks i deler som settes sammen i Kina
- Resterende 51 produseres i Kina – etter opplæring i Japan

Så lager CSR Sifang par hundre togsett i året. Kawasaki blir sure – rapper deres teknologi

MEN: Nytt samarbeid 2012.

Kawasaki vil ikke utelukke verdens største marked for tog

2015 CSR Sifang går sammen med China CNR Corp for å bygge tog.
CRRC Corp heter det, verdens nest største industrikonsern etter GE.

Unngår anbudskrig på bortebane.

«Før konkurrerte CSR og CNR mot Bombardier (canadisk), Alstom (fransk) og Kawasaki, nå er det Kina mot alle de andre»

SASAC vil utvikle «national champions» som verden skal se på med frykt og beundring
Finansdepartementet vil ha mer markedsstyrt organisasjon, som Temasek i Singapore.

SASAC vant.

4. DEN NYE SILKEVEIEN

One Belt, One Road (OBOR) het det i starten, der

- Belt er Den nye silkeveien, og
- Road den nye sjøverts ruten fra Kina via Afrika til Europa

Asian Infrastructure Investment Bank (AIIB) med å funde OBOR. Nær 60 land med i AIIB. USA dummet seg ut her – prøvde å holde andre unna.

Beskjedne utlån – 20 milliarder dollar i året.

OBOR i tillegg funding fra kinesisk hold.

- Bilaterale avtaler.
- Binde land til seg
- "Alle veier fører til Beijing".

Minner om Marshall-hjelpen fra USA til Europa 1948-1952.

Bruke av sitt overskudd i utenriksøkonomien for politisk å binde andre land til seg.

MEN: Store forskjeller.

- Marshall-hjelpen forutsatte friere handle mellom landene. Kanskje viktigere enn dollarene fra USA.
- Ordnet med multilateral «clearing» mellom landene, dvs. overskudd mot Danmark kunne vi avregne mot underskudd mot Sverige.

VITE AT VI IKKE VET

Mange med sikre og klare meninger om hvordan det vil gå med Kina.

David Shambaugh, professor med mange bøker om Kina bak seg:

Innovasjon krever et politisk system som er relativt åpent og uten sensur.
Mulighet for kritisk tenkning og frihet til å utforske saker og ting.

Kan ikke Kina innovere så det holder? Shambaugh tviler

Alibabas Global Shopping Festival finner sted i disse dager:

“More than 140,000 brands will participate in 11.11 in 2017, offering 15 million quality products. International brands including LVMH, Estee Lauder, SMCP and other global luxury groups will participate.”

Minxin Pei, professor med mange bøker om Kina bak seg:

Privat sektor tatt over mye. Partiet nærmest irrelevant for mye av det som foregår i Kina. Xi's evne til å forme det kinesiske samfunnet mye mindre enn folk innbiller seg.

Kevin Rudd, tidligere statsminister i Australia, og flytende i mandarin:

"The West, by and large, has no idea what awaits it as China continues its rise."

Napoleon Bonaparte, for to hundre år siden:

"La Kina sove. For når hun våkner vil hun riste verden."